

žko in zamotano, da ga zamore razumeti samo, kdor se je posebno z njim pečal. Treba bo urediti solstvo, železnice, parobrodstvo, morska pristanišča, pravosodstvo. Pomislite, da je naša država nastala iz pet različnih držav, katerih vsaka je imela svoje postave in sedaj bo treba izdelati enotno, skupno pravo za vse zadeve — kazenske in domače. Ali mislite, da bodo kmetski poslanci samo delili podpore, znižali davke, odpravili vojaščino itd. Brigati se bodo morali tudi za vse druge reči. Samostojna Kmetijska Stranka bo torej, kakor hitro bo prišla do vlade, morala opustiti svoje temeljno načelo, da se hoče pobrigati samo za kmeta in skrbeti samo za kmečke koristi. Kakor hitro bi prišla do vlade, bi prenehala biti v tem smislu kmečka stranka, ker bi morala skrbeti za vse državne potrebščine in vsled tega postavljati na vodilna mesta moše, ki so zmožni skrbeti za te potrebščine, ne glede na to, če so kmečkemu stanu in imajo doma kmetijo, ali ne. Samostojna Kmetijska Stranka v tem smislu, kakor se je ustanovila med nami, je nekaj popolnoma nemogočega. Nemogoče je, da bi kedaj prišla do večine, ker je naš kmet tako razborit, da ve, da je vladanje samo kmečkih mož in s samo kmečkim programom v državi nemogoče. K večjemu bi privedlo do neke vrste kmečkega boljše vizma, ki bi slednjič snedel samega sebe. Kmet je pač najvažnejši stan v državi, gledati je treba, da se mu kolikor mogoče olajša stanje in da se ga kolikor mogoče pritegne k državotvornemu delovanju, da bi pa tako umetno napravilo, kot je državni stroj, zamogli peljati samo kmetje in samo s kmetskega stališča, je budalost.

Osebná dohodnina.

V zadnjem „Gospodarju“ sem razložil napoved dohodnine iz zemljišč in iz poslopij. Pojasniti mi je še treba, kako se naj napove dohodnina iz samostojnih podjetij in iz glavnicega premoženja od leta 1918.

a) Med dohodke iz samostojnih podjetij in opravil (trgovine, gostilne, razne druge obrti in zakupe) je prištevati vse kosmate prejemke, skupiček za prodane izdelke (blago), denarno vrednost blaga ob koncu leta po odbitku blaga ob začetku poslovnega leta, nadalje tudi vrednost blaga in izdelkov, ki so se iz teh podjetij vzeli in v lastnem gospodinjstvu davčnega zavezanca in njegove obitelji porabili. Odšteti pa se smejo izdatki za nabavo, prevoz, zavarovanje blaga, vzdrževanje in zavarovanje obratnih poslopij, stroški za osobe, davščine, amortizacija inventarja, slednjič vrednosti blaga v začetku poslovnega leta.

b) Med dohodke iz glavnice imovine je prišteti predvsem obresti državnih in drugih obilgacij in javnih posojil, zasebnih posojil, hranilnih vlog, zakupnine iz zakupa obrtovi itd.

Od vseh v zadnjem in današnjem „Gospodarju“ navedenih skupin dohodkov pa se še smejo odšteti: direktni davki z dokladami (izvzemi dohodnino ter davek od višjih dohodkov), plačane obresti dolgov, letna odplačila dolga, nadalje trajna bremena, ki slove na posebnih pogodbah (užitki, prevžitki v denarjih), če se verjetno dokažejo; dalje premije za zavarovanja na življenje, za zavezanca samega do 300 K, za obitelj 600 K; konečno prispevki za bolniške blagajne, za zavarovalnice zoper škodo in nezgode, če se ti že niso odšteli zgoraj.

Odbiti pa se ne smejo predvsem stroški za obleko, hranje, stanovanje, zdravnika itd., skratka vsi stroški za vzdrževanje zavezanca in njegove obitelji; ti izdatki so brez izjeme podvrženi dohodnini.

Isto velja glede izgub, ki se nanašajo na premoženje (poškodbe hiš, zemljišč, izgube na živini, ki je poginila), izgube na glavnicega premoženju itd., nadalje se ne smejo odbijati zneski, ki so se uporabili za izboljšanje ali pomnoženje premoženja (stavba novih poslopij itd.), izdatki na darilih in slinčnih naklonitvah, ki niso v tesni zvezi z obratom.

Z ozirom na ta pojasnila, ki so izčrpana iz dohodninskega zakona, je pač povsem jasno, da dohodnina zadene tudi manjše posestnike. Po § 155 dohodninskega zakona je vsak, ki ima čez 1600 K dohodkov v letu, zavezan plačati dohodnino.

Ako dohodki ali pridelki od leta 1918 še prestopijo visokost 15.000 K, je po postavi z dne 16. februarja 1918, drž. zak. list št. 66, zraven dohodnine tudi predpisati od ene in iste svote še davek od takozvanih imenovanih višjih dohodkov.

Opomba uredništva: V vseh davčnih zadevah daje zanesljiva pojasnila članom Slovenske Kmečke Zveze brezplačno Tajništvo Slov. Kmečke Zveze v Mariboru (Cirilova tiskarna).

Vinogradno poročilo.

Ormoško-ljutomerske gorice.

Od zadnjega mojega vinogradnega poročila sem, ki sem ga napisal pred 14 dnevi, se je položaj v vinogradih bistveno izpremenil. Trdovratnost grozdnih jagod je popustila in pod pekočimi solničnimi žarki se je začelo grozdje poedinih trtnih vrst mehčati in barvati. Najprej sta se udali bela in rdeča plemenka —

Zlahtnina — potem beli burgundec, tu in tam v bolj-
ših legah tudi zeleni silvanec, dočim se šipon in laški
rizlec še trdovratno upirata. Toda, kakor je vide-
ti, se bosta končno tudi morala udati. In tako je u-
pati, da so se zmotili oni preroki, ki so nam proroko-
vali za leto 1919 „meksikanerja“, t. j. letnik, kakorš-
nega je dala gorica l. 1864.

Krasni solnični dnevi s praveato poletno vroč-
no, kakoršni nas razveseljujejo v poslednjem času —
daj nam jih Bog še prav obilo — so nam porok, da
bode gorica precej zamujenega nadomestila in tako
bode vsaj to malo, kar nam nista uničila peronospora
in plesen, dozorelo.

Iz vinogradov je trava z majhnimi izjemami že
vsa spravljena in posušena, tu in tam so opravili tu-
di tretjo kop. Sadje, zlasti jabolka, dozorevajo in ne
kateri posestniki so začeli tudi že delati jabolčnico;
hrušek je malo, sliv nič. Vohče pa je kakovosti sadja
močno škodovalo poletno deževje.

Sredi meseca septembra 1919.

Anton Kosi.

Kaj bo z vinskimi cenami?

Piše: Rob. Košar.

Meseca junija in julija so začele padati vinske
cene, ker se bodo „baje“ odprle meje in bo italijansko
in drugo vino začelo preplavljati dežele, katere so
bile dosedaj naše odjemalke.

Mnogo vinogradnikov je prodalo svoje vino po
znižani ceni in je trpelo pri tem občutno škodo. Vinske
cene so zopet poskočile in o kaki preplavi s tu-
jimi vini ni duha ne sluha. Toda kako bo v jeseni?
Morda pa se to prerokovanje izvrši prihodnje leto?

Tega se nam za sedaj še ni treba bati, kajti:

1. Je pridelovanje vina v vseh državah vsled
vojne silno trpelo. Vsled pomanjkanja delavskih moči
so bile gorice več let slabo obdelane, manjkalo je tu-
di galice in žvepla, manjkalo je gospodarsko orodje,
vsled pomanjkanja živine in rekvizicije sena in sla-
me manjka gnoj itd. Malo je posestnikov, ki bi lahko
rekli: Moje gorice so take, kakor pred vojsko. V de-
želah pa, kjer je divjala vojska, ali v krajih, ki so
ležali za fronto, izgleda še huje.

2. Se je poraba (konzum) vina v vseh državah
znatno zvišala. Dežele, ki so prej pridelovale toliko
vina, kolikor so ga doma porabile, morajo sedaj vino
uvvažati. Celo države, ki so prej izvaževale na milijone
hektolitrov, so sedaj navezane na dovoz iz drugih
dežel. Francija dovaža n. pr. vino iz Spanije in Ita-
lije ne glede na uvoz iz Alžira, ki je znašal že prej
v mirnem času nad 6 milijonov hl.

3. So vsled pomanjkanja vina na svetovnem trgu
poskočile cene v vseh vinorodnih državah, čeravno
pričakujejo v Italiji, Franciji in Spaniji še pre-
cej dobro vinsko letino.

4. Manjka prometnih sredstev, da bi se izvažalo
vino iz dežel, kjer bi ga bilo preveč, v tiste kraje,
kjer ga primanjkuje.

5. So severne države, kakor Čehoslovaška in
Poljska itd. vsled dolgega vojnega stanja brez vina
in željno pričakujejo, da bi se odprle meje in ustano-
vil redni promet po vodah in železnicah. Za te kleti
bo treba mnogo jugoslovanskega vina!

6. Zabraneje slabo stanje valute dovoz iz Ita-
lije, Spanije in Švice tako, da še lahko konkuriramo
(tekmujeemo) s temi proizvodi ne glede na cenejši do-
voz iz naših dežel.

7. Manjka povsod posode! Ako bi nam Vsemo-
gočni zopet naklonil tako bogato vinsko in sadno le-
tino, kakor leta 1908, bi bilo to katastrofalno (uniče-
valno) ne le za naše kraje, ampak za vse vinorodne
dežele.

8. Se te „nesreče“ na vsem svetu nikdo ne boji.
Iz navedenega se torej razvidi, da naše vinske
cene za sedaj še ne bodo padle. Majhne izpremembe
seveda niso izključene. Bog nam daj samo žarko in
toplo solnce, da bo zrastle „pitna“ vinska kapljica in
veliki stroški naših gorice se bodo obrestovali še ne-
kaj let. Glejmo, da povzdignemo gorice s pridnim in
umnim obdelovanjem zopet na isto višino, kakor so
bile pred vojsko. Naj nam ne bo žal dela, truda in
— stroškov.

Vendar pa nam bo treba že sedaj skrbeti, kako
in kam bomo prodajali bodoča leta naša vina. O tem
prihodnji!

Slinovka.

Hugo Hinterlechner, mestni uradni veterinar
v Mariboru.

Pred kakimi osmimi dnevi se je po naši domo-
vini kakor blisk razširila novica, da se je na Hrvat-
skem in po nekaterih krajih Slovenije pojavila kuga
slinovka. Predno smo se še zavedli, so bili vsi naši
okraj okuženi. Težko pričakovani sejni so se odpo-
vedali, oziroma prepovedali. Slinovka je kužna bole-
zen, ki napada prežvekovalce in svinje in je prenes-
ljiva tudi na človeka. Ker ta kuga tako globoko po-
sega v narodno gospodarstvo, naj ji bo posvečeno tu
nekaj vrstic:

Bistvo in znaki bolezni. Bistvo te bo-
lezni: povzročajo jo drobnostvor, čigar narava še do-
sedaj ni dognana. Ko zaide v žival, potrebuje po na-
vadi 2—6 dni, da se bolezen pokaže. Srednji stopinji
mrzlice, katero lajik (nestrokovnjak) navadno prezre,

sledi pomanjkanje teka, žival se slini in cmoka pri
žvečenju. Na gobcu, na spodnji čeljusti, na nebu, na
jeziku, se pokažejo v 1—3 dnevih mehurčki v veliko-
sti konopljevega zrnja, ki dosežejo včasih celo veli-
kost jajca. Vsebinska teha mehurčkov je v početku čis-
ta, rumenkasta in postane konečno kalna. V nadalj-
nih 24 urah popokajo ti mehurčki, tekočina izteče in
namesto prejšnjih mehurjev ostanejo rdeče in zelo bo-
leče rane, ki so s kožico prejšnjih mehurčkov pokri-
te. Rane hitro celijo, ako jih zopet novo nastali me-
hurji ne motijo. V istem času, kakor v gobcu ali ma-
lo kasneje, se pokažejo na nogah, t. j. na svitku in
med parklji jednaki mehurčki. V tem slučaju pravi-
mo, da se je žival od gobca na nogah okužila. Zgo-
di se pa tudi, da se bolezen najprej na nogah po-
kaže in ker se žival od bolečine liže, pa se tudi v
gobcu zastrupi. Tretji slučaj je, da se pri kravah po-
javi bolezen z enakimi znaki na vimenu in zizkih.
Svinja, ovca in koza zbolijo navadno na parkljih. Pri
svinjah nastopijo na rileu jednaki bolezenski znaki,
kakor pri goveji živini. Če zbolí žival na parkljih,
težko hodi, stopica z jedne na drugo nogo in se v hu-
dih slučajih celo razbosi. Omeniti moram, da slinovka
ne nastopa vedno jednako. Vremenski vplivi naj-
brže pospešujejo naravo in jakost glivic in te zopet
povzročujejo hujše ali manjše znake obolenja. Tako
se včasih zgodi, da se bolezen neznansko hitro raz-
širi, a vobče malo nastopa. V nasprotnih slučajih pa
bolezen slinovka z vso silo pritiska in nima žival no-
bene odporne sile. Letošnja poročila govore vobče za
naglo razširjenje in ne nevarno obliko.

Nevarnost za mlado živino. Bole-
zen se prenese tudi na ljudi. Slinovka v-
obče ni tako nevarna bolezen za odraslo živino. Ne-
prijetno je, da žival vsled bolečin v gobcu in na par-
kljih ne žre in vsled tega močno zgubi na teži in na
mleku. Za mladiče, ki sesajo matere, je pa vedno ne-
varnost, da zbole za vnetjem v črevesu in poginejo.
Da taka bolna žival tudi delati ne more, je samo ob-
sebi umevno in pomeni zopet novo škodo. Bolezen je
tudi na človeka prenesljiva in nastopi z istimi zna-
ki, kakor pri živini. Človek se nalezne bolezní, ako
streže bolni živini ter se po končanem delu ne očisti
temeljito, ali pa če uživa neprekuhanu mleko od bol-
nih krav. Meso bolne živine ni človeškemu zdravju
škodljivo, vendar more le živinozdravnik določiti,
kateri deli so užitni.

Kako nam je v našem sedanjem po-
ložaju ravnati. 1. Prva naloga naj bo, da
po možnosti zadržimo, oziroma odvrnemo kuž-
no bolezen. Državna uprava stiši s splošnim za-
konom proti kužnim boleznim iz leta 1909, da
se kužne bolezni ne razširjajo, oziroma omejuje
na najmanjše število. Dolžnost posameznega dr-
žavljanca je, da izpolnjuje točno izdane naredbé
in navodila. Priporočamo najtopljeje, da v seda-
njem času nihče ne kupuje ne govede ne svinj
od nepoznatih gospodarjev, najmanjše pa od ži-
vinskih trgovcev. Vsak gospodar, ki pa že mora
kupiti živinčce, naj isto vsaj za osem dni postavi
v stran, da ne pride z domačo živino niti pri
krmiljenju, niti pri napajanju in na paši v prav
nikako dotiko. Živali naj za ta čas ena oseba
streže, ki zopet z domačo živino nikakor ne pri-
de v dotiko. Med tem časom naj se žival natan-
čno v vsem kretanju in obnašanju opazuje. Skr-
bimo, da za čas sedanje kuge ne bodo zahajali
tuji ljudje v naše hleve. Tukaj mislimo mesarje,
živinske trgovce, mešetarje, rezarje in berače.
Ker so poslednji tudi ljudje in naše pomoči po-
trebni, če jih vzamemo že pod svojo streho, od-
kažimo jim prostor, da ne morejo priti v dotiko
neposredno ali posredno (s krmo ali steljo, na
kateri berači in tuji leže) z našo živino. Pripo-
ročljivo je sedaj tudi kuretino ne kupovati iz ne-
poznanih krajev, kuretina brska po cest in po
gnoju in lahko zanese kužni otrov. Konečno naj
še omenim, da tudi svojih ljudi (družine) pod
nobenim pogojem ne pustimo v tuje in okužene
hleve, ker bi le to radovednost lahko predrago
plačali.

Kaj storiti v prvi sili? Če si pa ta-
ko nesrečen, da te je bolezen obiskala, je tvoja
dolžnost, če tudi le sumiš, da ti je žival na sli-
novki zbolela, da takoj prijaviš slučaj obolenja
svojemu županu. Ta zopet pošlje prijavo na okr.
glavarstvo, katero odpošlje na državne stroške
svojega veterinarja (živinozdravnika), kateri od-
redi v smislu § 31 živ. kužnega zakona veteri-
narsko varnostne uredbe, katere imajo edini na-
men, da v prvi vrsti tebi pomagajo in da se bo-
lezen ne razširi, oziroma omeji. Žalibože pa je
med našim ljudstvom toliko vsevedežev, kateri
hočejo vse bolje vedeti, kakor izkušeni v službi